

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale Feeks. — 337. Vaders vertrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte Ruiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vakantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Gemzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldegheem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaggeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 414.

A. HANS

De Erkentelijke Indianenhoofdman

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

De Erkentelijke Indianenhoofdman

I.

— Jongen, God beware u... en uw ouders en broertjes en zusjes... Meetje zal voor u lezen... Ik ben te oud, om mee te gaan naar dat verre Amerika... ik kan bijna niet meer uit mijn zetel.

De oude vrouw, die dit zegde, teekende een kruisje op het voorhoofd van een veertienjarigen knaap, Maarten Engels. Die vrouw was zijn meter en hij kwam haar goeden dag zeggen, want morgen vertrok hij met zijn ouders, broertjes, zusjes en nog eenige andere families naar Amerika.

Meetje, die hier met een meisje woonde, veegde haar tranen af. Ze kuste Maarten nog eens en zei:

— Ga nu... het is al avond... En ge moet vroeg naar bed... Ze vertrekken vroeg. Ge moet me dikwijls van ginder schrijven...

Meetje zou nog zoo veel willen zeggen. Maarten beloofde, dat hij veel brieven sturen en alles vertellen zou. Hij verliet het huisje... Ja, het

werd reeds avond... De hooge, zware toren van Woumen was bijna in de schemering verdwenen.

Maarten ging naar huis, een kleine hoeve. Alles scheen er verlaten. De stal en de schuur waren leeg. Bruno, de waakhond, blafte Maarten niet meer tegen. Een schipper van Diksmuide had hem van morgen gehaald.

Het huis was flauw verlicht.

Reeds van buiten zag Maarten, dat er op de schouw een paar kaarsen brandden. Gisteren had de notaris de meubels verkocht; het eene stuk was langs hier, het ander langs daar gevoerd.

Maarten trad binnen: op den vloer was stroo gespreid, waarop men dezen laatsten nacht zou slapen. Een buurvrouw had een tafeltje en wat huisgerief geleend. Moeder was bezig brood te snijden. De waterketel zong voor den laatsten keer boven den haard.

Maartens broertjes, Victor en Emiel, en zijn zusjes, Bertha en Manda, zaten op den vloer gehurkt. Maar het vierjarig Grietje, lag reeds in het hoekje op het stroo.

— Komt ge van Meetje? vroeg moeder aan Maarten.

— Ja... Ze verwacht u ook nog..

— Ik zal straks nog eens over en weer gaan. Ik heb toch zooveel te doen...

— Slaapt Grietje al, moeder?

— Ja... Ze is wat ziek... Ze heeft koorts... We zullen ze morgen wel goed mogen indaffelen... 't Is nog Maart en koud weer... Ik ben benauwd van die reis... niet naar Antwerpen, maar op die groote zee... Ik heb ze in de Panne eens gezien... het is een eendelijk water... ge kunt er niet over kijken...

— Waar is vader? vroeg Maarten.

— Nog naar het dorp... Hij zal nu wel rap komen...

Maarten boog zich over het slapend zusje. Hij hoorde Grietje zwaar hijgen... Even voelde hij aan haar wang, die gloeide als vuur.

De kinderen konden nu eten. Ze zetten zich met hun boterham op den grond of op de trap van de voutekamer en dronken beurtelings uit dezelfde kom.

Morgen zou de familie dus dit huis verlaten. In Amerika woonde oom Pieter, een broer van vader, die had geschreven, dat ze moesten komen. En met hoe meer, hoe liever! Er lag daar grond genoeg voor hen, die hard wilden werken.

Maarten had groote verwachtingen van de reis en het verblijf in Amerika! Hij zou veel vreemds zien en oom Pieter beweerde in zijn brief, dat vader ginder een grooten boer kon worden, met zooveel land en weiden als hij maar wilde. Maarten wilde vader en moeder flink helpen.

Hij begreep wel niet alles, wat er thuis gebeurd was, maar hij had moeder soms zien weenen, omdat alles tegen sloeg in den stal en op den akker.

— — — — —

Intusschen kwam Constant Engels, Maartens vader, van het dorp. Hij had van kennissen afscheid genomen en nog eenige laatste zaken geregeld.

Zijn hart was vol droefheid. Het kostte hem zwaar zijn hoeve, dorp en streek te verlaten. maar het moest nu gebeuren. Hier kon hij zijn brood niet mer verdienen. Het waren zeer slechte boerenjaren geweest. De kooplieden betaalden zoo weinig voor graan, aardappelen en andere vruchten. De pacht was hoog. Vele Vlamingen waren reeds naar Amerika vertrokken, om er een nieuw bestaan te zoeken. En Vervloet had besloten ginder ook zijn geluk te beproeven.

Bij zijn droefheid was er dus toch ook hoop. Van werken was hij nooit vervaard geweest. Hij wilde in het nieuwe land zwoegen. Als hij maar vooruit raakte! Hier was hij eigenlijk tot armoede vervallen.

In een groote weide liepen koeien. Een loeide klagend. Vervloet ontroerde.

— Dat is Blare, zei hij. Ze merkt, dat ik over den weg stap... Ze roept me... Maar ik kan niet

meer bij haar gaan... 't Is al triestig genoeg zoo.

Gisteren had hij Blare verkocht aan den grooten boer van de Klokhoeve, aan wien de weide behoorde.

Engels kwam op zijn hoeve. Hij miste ook het vroolijk geblaf van den hond. Zijn hof leek hem nu zoo vreemd. De tranen sprongen hem in de oogen. Haastig veegde hij ze af. Hij moest zich voor zijn vrouw kloek houden.

Vader trad binnen.

— Goeden avond, zei hij. 't Is hier lijk in een schuur. Maar geduld... over een paar maanden zitten we in beter doen... Vrouw, nu zijn alle schulden betaald, We kunnen als eerlijke menschen vertrekken. Veel houden we niet over, maar toch genoeg voor de reis en de eerste onkosten ginder. En oom Pieter wil ons helpen, tot we goed in gang zijn. We zullen moed toonen...

— Ik ben benauwd van die zeereis! kloeg moeder. En dat Grietje nu juist ziek is!

— Ik zie, dat ze rustig slaapt... Morgen is ze voorzeker al genezen...

Engels boog zich ook over zijn klein meisje.

Moeder begaf zich dan naar Maartens Meetje, haar eigen tante.

De kleinsten legden zich op het stroo om te slapen. Vader had op het Klokhof eenige paardendekens en zakken geleend. Daarmee dekte hij

de kinderen. Ook wilde hij het vuur aanhouden. De Maartnacht zou nog koud zijn. Slapen zou vader toch niet veel doen.

Moeder keerde na een uurtje terug. Haar oogen waren rood van het weenen.

— 't Pakt toch, als ge zoo afscheid moet nemen van menschen, die ge gaarne ziet, zei ze.

— Ja, dat is waar... Maar hier blijven en doodarm zijn, is ook erg, Melanie.

— Neen, dat kan niet zijn... O, ik zal moed toonen, Constant; en u kloek helpen.

— Ja, dat weet ik wel... Schrei maar eens, dat verlucht het gemoed.

Maarten kon niet zoo bedroefd zijn. De reis lokte hem zoo sterk. Vriendjes hadden hem benijd, omdat hij naar Amerika mocht. Ze beschouwden hem als een soort held.

Het duurde niet lang of Maarten lag te snurken.

Vader en moeder sliepen weinig. Niet alleen hadden ze te veel zorgen, maar het zieke kindje hield hen ook wakker. Grietje kreunde dikwijls en kloeg over dorst. Het lag te woelen op den kapmantel, die moeder over het stroo gespreid had. Wat duurde de nacht lang!

Eindelijk daagde de morgen. Het was de dag van het vertrek.

Te acht uur reeds zouden de wagens naar Diksmuiden vertrekken. De baas van het Klok-

hof leende die om de landverhuizers met hun pakken naar den trein te voeren.

Vader wekte de kinderen. Hij pompte water, en hielp de kleinsten bij het wasschen en kleden. Moeder schonk koffie op en sneed brood.

— Het morgengebed, zei vader.

Allen knielden neer en vader las de gebeden, niet alleen om zegen op den nieuwen dag, maar ook op de gansche reis en het groote besluit.

Grietje at niet. Het bleef stil liggen met vuurrood gelaat. Men kon om het zieke kindje de reis niet uitstellen. Alles was geregeld en te Antwerpen lag de boot klaar, die morgen vertrok.

Vader liep heen en weer. Nog eens stond hij in de ledige schuur. Hoe dikwijls had hij hier den oogst binnen gebracht. In den stal zag hij op een planken schot cijfers staan met krijt daar geschreven. Het was, toen hij angstig berekeningen maakte om de pacht te betalen en ieder te voldoen. O, wat had hij zorgen en last gekend!

— Met Gods zegen zal het nu beteren, zei hij. Ik moet het voorbeeld geven van moed.

Buiten keek hij over de velden. Ze kregen reeds een groene kleur. Nog een paar maanden en het zou alles weer zoo schoon zijn in de natuur! En dan was hij ver van hier. Gelukkig dat hij in Amerika zijn broer had, die er al den weg en de gewoonten kende.

Nu moest de familie vertrekken. Moeder wik-

kelde Grietje in den nieuwen wollen doek, dien ze van de onderwijzersvrouw gekregen had. En dan stopte ze het zieke kindje nog onder haar zwarten kapmantel. Ze wilde Grietje zelve dragen. Zoo kon ze het tegen haar liefhebbend hart drukken.

— 't Is tijd, zei vader.

Ieder nam een pak of een zak... De buurvrouw stond daar om het geleende gerief terug te halen. Ze zou den huissleutel naar den eigenaar van het hoefje brengen. Ze weende nu ook van aandoening.

— Och, we kwamen altijd zoo goed overeen, zei ze.

— Nooit hadden we ruzie, sprak Engels. Nog eens de complimenten aan uw man.

Deze was timmerman en bevond zich reeds op zijn werk.

— We gaan! kommandeerde vader.

— God beware u allen! riep de buurvrouw nog eens.

Engels sloot even de oogen. Zoo meende hij beter de tranen te kunnen bedwingen. Toch rolden er over zijn ruige wangen.

Achter elkaar verlieten ze de hoeve.

— Zestien jaar geleden kwamen we hier wonen, herinnerde moeder. We hadden met al ons werk toch meer geluk verdiend.

— God zal ons in Amerika voort helpen, voor-
spelde haar man.

Ze moesten naar het Klokhof. Aan huisjes en
hutten wuifden bekende menschen.

Op de groote boerderij stonden reeds vijf ge-
zinnen, die ook naar Amerika vertrokken. De ba-
zin gaf een groot pak boterhammen met hesp mee.
Twee wagens waren al vooruit naar het dorp om
andere landverhuizers op te laden. De derde kreeg
nu ook zijn vracht. De familie, de knechten, mei-
den en het werkvolk van het Klokhof stonden er
rond.

— Veel geluk ginder!

— Ge wordt er rijke menschen...

— Ik kom achter...

— Houdt u kloek!

Zoo klonk het. De baas voerde zelf en, toen de
wagen zich in beweging stelde, werd er van weers-
kanten geroepen en gewuifd.

Men reed naar de Dorpsplaats van Woumen en
de wagen stopte bij den hoogen toren.

Constant Engels keek naar het kerkhof. Daar
rustten zijn ouders; daar lag ook een kindje, jong
gestorven. De vader en moeder van zijn vrouw,
die op het dorp in het gesticht verbleven, stonden
al te wachten. Ze steunden elkaar. Beiden ween-
den...

— O, kon ik u meenemen! snikte vrouw
Engels.

— We komen achter, als ge ginder goed ge-
vestigd zijt, beweerde haar vader. We zijn er nog
kloek genoeg voor.

— Neen, kind... we zien elkaar op de wereld
niet meer terug! zei haar oude moeder. Het zal in
den Hemel zijn. Maar ik ben toch blijde, dat ge
vertrekt, Ge moogt de armoede niet lijden, die ik
gekend heb.

Ze had de hongersnoodjaren van 1840 tot 1848
doorgemaakt, de vreeselijke crisis, waarvan men
nu nog de gevolgen voelde in den landbouw.

Maarten was nu toch ook bewogen. Hij hield
zooveel van grootvader en grootmoeder. Hij klom
nog eens van den wagen en vroeg hun om een
kruisje.

— Ge zijt al een kloeke knaap; help vader en
moeder ginder maar goed, zei grootvader. En dan
komen wij achter. Wat zijn een jaar of twee?
Die vliegen om.

Er werd veel geweend op de dorpsplaats. Er
vertrokken wel twintig gezinnen, om den slech-
ten tijd en den nood te ontvluchten.

— Het is tijd, als ge den trein wilt halen! riep
de baas van het Klokhof.

De karavaan vertrok. Familieleden en kennis-
sen liepen een eind mee... Sommigen zouden de
vertrekkenden zelfs vergezellen tot Diksmuiden,
welks Sint Niklaastoren ginds boven de roode da-
ken rees...

De « Marie-Louise » stoomde nu op den Oceaan. Het was de kleine stoomboot, die met Duitsche, Poolsche, Russische, ook onze Vlaamsche landverhuizers naar Amerika bracht.

Toen, in 1880, kende men nog niet de ruime, prachtige wel ingerichte vaartuigen, die later in de vaart kwamen.

De « Marie Louise » had drie weken noodig om New-York te bereiken. Het was ruw weer en de passagiers konden niet aan dek blijven. Ze zaten beneden in een te enge plaats voor zoo velen. Het rook er dan ook benauwd. De meeste passagiers waren zeeziek geweest. Sommigen lagen nog krank.

Engels verlangde vurig naar het einde der reis. Maar er moesten nog twaalf dagen verlopen. Grietje was ernstig ziek. Bijna den ganschen dag lag het kindje op moeders schoot. Kort na de afvaart van Antwerpen scheen het wat beter, maar toen de boot voorbij de Engelsche kust was, viel het kindje weer in. En nu leek het wel bewusteloos van de koorts.

Er was geen dokter aan boord. Een officier had een paar poedertjes gegeven, die men in water moest oplossen en het kind toedienen. Ze brachten geen baat.

Nu kwam de kapitein eens kijken. Hij was een goedgehartige Antwerpenaar.

— Moeder, gij kunt hier met dat kindje niet blijven, zei hij. Ga maar eens mee.

Hij leidde vrouw Engels naar een hut, waar twee kooien met bedden waren.

— Ge zult hier de reis voort zetten, sprak de kapitein. Het is ginder veel te rumoerig en te benauwd. Uw man kan daar op de andere kinderen passen en nu en dan eens naar u komen zien.

Die verandering bracht wel verlichting, maar kon Grietje toch niet meer redden. In den nacht kreeg het kind het nog benauwder. Het lag zwaar te hijgen.

— Och, mijn schatje, mijn liefje, ge zult moeder toch niet verlaten! snikte vrouw Engels.

Grietje scheen haar niet te meer te herkennen. In haar angst riep moeder om hulp. Een matroos kwam zien.

— O, roep mijn man... ons kindje sterft! schreide de vrouw.

— Het zal toch zoo erg niet zijn zeker, meende de matroos.

— Jawel... zie maar... het snakt naar zijn adem... O, als 't u belijft, roep mijn man... Ik durf niet meer weg te gaan.

— Wie is uw man?

— Constant Engels...

De matroos waarschuwde den wachthebbenden officier, die nu ook kwam kijken.

— We zullen nog eens kompressen leggen, zei hij.

— Maar haal eerst mijn man! smeekte de moeder.

— Ja... Constant Engels, hé?

— Ja, mijnheer... O, hij ziet zijn Grietje ook zoo gaarne....

Liefdevol boog de moeder zich over het zieke kindje. In die negen dagen en nachten had ze bijna niet geslapen... Altijd was ze met Grietje bezig geweest.

Engels trad binnen. Hij had Maarten mee gebracht. Deze schrok ook, toen hij Grietje zag...

— O, mijn schaapje, vader is hier. Kijk eens naar mij! zei hij teeder.

Hij moest zich vasthouden aan den wand, want de boot schommelde nog al hevig.

De officier bracht kompressen en stond de ouders bij. Maar tegen den morgen werd Grietje heel stil. En zacht nog sliep het toen voor altijd in...

Het kindje was gestorven. Moeder lag dwars over het beddeke te schreien van smart... De kapitein kwam zien... Hij had medelijden met de ouders... Dan wees hij hun een andere hut aan. Men moest vrouw Engels met geweld weg leiden. Maarten ging naar de broertjes en zusjes en

schreiend vertelde hij, dat Grietje dood was. Al de kennissen van Woumen betoonden hun innige deelneming.

Het weer was bedaard en de landverhuizers konden terug aan dek. Het scheen als een verlossing uit de gevangenis. Ze keken naar haaïen, die achter het schip zwommen. Ze hadden die monsterachtige dieren, welke op de restjes van voedsel afkwamen, al meer gezien.

— Nu rieken de haaïen, dat er een doode aan boord is, beweerde een matroos.

De kapitein riep vader Engels in zijn kajuit.

— Vriend, het is een triestig geval met uw kindje, zei hij. Ik heb veel medelijden met u en uw vrouw...

— O, mijnheer, het is zulk een zware slag... Het was ons jongste... we zagen het allen zoo gaarne. We hadden de reis moeten uitstellen.

— Dat ging niet... Was het kindje toen al ziek?

— Ja, het had koorts...

— Ge kondt niet weten, dat het zoo erg zou worden... We moeten nu de noodige maatregelen nemen. Hier heb ik een stuk opgemaakt, over het sterfgeval. Dat moet ge bewaren.

De kapitein belde: de officier en de matroos, die 's nachts bij het zieke kind geweest waren, traden binnen. De kapitein las het stuk voor; het

vermeldde den naam, den geboortedatum en het overlijdensbericht van Grietje Engels.

— Dat is dus, wat er anders bij een overlijden op het gemeentehuis gebeurt? vroeg de vader.

— Ja... En de getuigen zullen teekenen.

De officier en de matroos deden dit.

— En vanmiddag moeten we uw kindje begraven op zeemansmanier, hernam de kapitein stil.

— Begraven, mijnheer... Hoe kan dat? vroeg Engels.

— Op zeemansmanier... We moeten het lijkje in zee laten...

— Het in het water werpen... O, neen, mijnheer... Wacht toch tot we aan land komen!

— Neen, dat kan niet... Het duurt nog elf dagen...

— Grietje in de zee...

— Het zieltje is in den Hemel. Ja, het stoffelijk omhulsel moeten we aan de zee toevertrouwen! hernam de kapitein. Zoo heb ik over zes jaar mijn broer ook begraven. Het is hard, doch het kan niet anders. Wees nu kloek, Engels. Ge zijt een stoere Vlaming. Schik u naar de omstandigheden. Zeg niets aan uw vrouw tot alles voorbij is...

— O, neen... ze is ziek van verdriet. En als ze dat nog moet hooren...

— Later... We zullen de begrafenis plechtig doen, te drie uur. En bedenk, dat uw Grietje nu

een Engeltje in den Hemel is. Troost u daarin.

De vader keerde bij zijn vrouw terug. Droevig zat hij daar neer. Hij durfde haar niets over de aanstaande gebeurtenis te vertellen. Soms wilde moeder opstaan, om naar Grietje te gaan kijken, maar haar man verhinderde dit.

Maarten paste op de andere kinderen. Zijn rode zakdoek was al nat van het weenen.

Een kennis van Woumen, die met een matroos gesproken had, zei, dat men het doode kindje in zee moest laten. Maarten hoorde dit en schrok... Hij wilde dat niet gelooven. Maar om half drie kwam vader bij hem en bevestigde die mededeeling.

Een officier en de timmerman gingen dan met Engels en Maarten in de hut, waar Grietje lag.

— Maarten, bid een Onze Vader, zei vader stil. En zie nog eens voor 't laatst uw zusterje aan...

— O, mag ik de anderen ook halen: Victor, Emiel, Bertha en Magda? vroeg de knaap.

— Ja...

De officier knikte.

De kinderen traden binnen, en wat bang keken ze naar hun gestorven zusje.

— Grietje is nu een Engeltje in den Hemel, zei vader. Knielt allen neer en lees een Onze Vader en een Wees Gegroetje.

De kleinen deden het. Maarten bad voor. De

officier en de matroos stonden er eerbiedig bij. Ze hadden ook kinderen.

— Gaat nu allen heen, sprak vader dan.

Hij gaf Maarten een wenk. De jongen sloeg nog een langen blik op zijn overleden zusje, en weenend, leidde hij de anderen mee.

Engels en de matroos wikkelden Grietje nu in een stuk zeildoek. De matroos naaide dit met een grove naald en pikdraad dicht. Dan bond hij het lijkje op een plank, en bevestigde hieraan eenige zware steenen. Aldus zou het doodge kindje dadelijk zinken.

Engels viel schreiend op een bankje neer.

— Alzoo mijn kindje in zee moeten laten! snikte hij. Het is zoo wreed...

— Kloek zijn! vermaande de officier. Denk aan uw vrouw.

— En zij weet van niets...

— Ge moogt nu niets zeggen...

— O, neen... neen...

— Ga bij haar! Ik zal u roepen, als het tijd is!

De kapitein vernam, dat alles voor de scheepsbegrafenis in orde was. Hij trok zijn beste uniform aan en ontbood eenige matrozen, die ook hun Zondagsche kleeren moesten aandoen.

Hij begaf zich daarna bij de landverhuizers en deelde in het Vlaamsch en het Duitsch mee wat er zou gebeuren. Hij vroeg hun om eerbiedige stilte tijdens de plechtigheid en wees aan, waar

men staan kon, de Vlaamsche landverhuizers vooraan.

De officier haalde Engels. Deze nam zijn kinderen bij zich, en wachtte...

Een matroos gaf drie slagen op de groote scheepsbel... en Engels dacht aan de klokken in den hoogen toren van Woumen.

Twee matrozen legden een breede plank op de verschansing. Die plank helde af naar het water. De machine viel stil, en het schip stopte.

Twee andere matrozen haalden onder toezicht van een officier het doode kindje uit de hut.

De kapitein stond te midden van het dek.

— Laat ons bidden! zei hij luid.

De Woumenaars knielden neer. Ook Duitschers, Polen en Russen volgden het voorbeeld. Er heerschte een indrukwekkende stilte aan boord.

De kapitein sprak plechtig het Onze Vader en enkele andere gebeden uit. De Vlamingen baden luid mee.

Vader Engels sloeg de handen vóór het gelaat en zijn lichaam schokte onder het hartstochtelijk geweën. Ook Maarten schreide, maar keek naar dat pak zeildoek. Was dat nu als de doodkist van Grietje? O, wat had hij met zijn zusje dikwijls gespeeld in de schuur en gestoeid in de weide, haar op zijn rug gedragen, als ze van Meetje

kwamen, poppetjes en ander speelgoed voor haar gemaakt!

Was dat waarlijk Grietje in het bruine zeil?...

De kapitein gaf een teeken. Allen stonden op...

- In Gods naam vertrouwen we het lichaam van Grietje Engels aan de zee toe. God heeft het zieltje! sprak de kapitein.

De matrozen stapten drie maal met het doode kindje rond het dek...

Weer tampte de scheepsbel als een doodsklok.

Vader hield nu den blik stijf op zijn Grietje gericht. maar weer sloot hij de oogen, toen de matrozen het naar de hellende plank op de verschan-sing brachten.

Langzaam eerst, dan sneller gleed de ingepakte doode naar beneden... Men hoorde een plons... Water spatte op.

— Grietje... mijn schaapje!... gilde de vader.

Maarten greep hem weenend bij den arm. Plots begon de scheepsmachine weer te werken.

Landverhuizers hadden gezien hoe snel haaien achter de plank met het pak naar de diepte schoten.

De kapitein drukte Engels de hand. Hij leidde hem naar de hut, waar de moeder nu ziek lag.

— Nog niets vertellen, vermaande hij.

Een Woumenaar bracht Maarten met de andere kinderen naar beneden.

Landverhuizers keken weemoedig naar de plaats, waar Grietje verdwenen was.

De « Louise-Marie » stoomde voort op weg naar de nieuwe wereld.

Maarten bedacht, dat hij in zijn eersten brief aan Meetje droevig nieuws zou moeten melden.

— — — — —
Vrouw Engels lag dagen en nachten erg ziek. 't Duurde wel een week, eer ze weer goed tot bezinning kwam. Ze had veel over Grietje geijld. Nu vroeg ze naar haar kindje.

— Grietje is al begraven, zei haar man.

— Maar waar dan? We zijn toch nog niet in Amerika...

— Grietje is in de zee begraven...

— Maar hoe kan dat?

Moeder wilde de waarheid weten. Voorzichtig deelde Engels alles mee. Hij vertelde, hoe roerend de kapitein de plechtigheid geleid had.

— En ik heb mijn kindje niet meer mogen zien! kloeg moeder.

— Ge kondt niet. Ge waart zelf zoo ziek.

— O, we hadden niet mogen vertrekken. Het schaapje was al zoo ziek, toen we Woumen verlieten.

Engels sprak zijn vrouw moed in en wees er haar op, dat de andere kinderen ook haar liefde en zorgen noodig hadden.

— Ge hebt gelijk... Roep ze, Constant. Ik heb ze in zooveel dagen niet gezien... Grietje is nu in den Hemel... Het kindje zou misschien te zwak en te deerlijk geweest zijn voor het ruwe leven in Amerika. We moeten ons aan Gods wil onderwerpen. Ik zal me kloek toonen.

De laatste dagen der reis was het zacht en zonnig weer. Vrouw Engels kon aan dek zitten. De frissche lucht versterkte haar. De kapitein zorgde, dat ze kloek voedsel kreeg.

Eindelijk kwam de boot te New-York aan. Engels en zijn vrouw namen hartelijk afscheid van den kapitein. Aan de haven stond oom Pieter. Dat gaf een veilig gevoel in deze vreemde wereld.

III.

Bijna was een jaar verlopen en de familie Engels woonde nu te Ghent, een nieuwe plaats in Amerika, hoofdzakelijk door Vlamingen gesticht, waarom ze haar dan ook naar Oost-Vlaanderen hoofdstad hadden genoemd.

Gelukkig dat oom Pieter hen geholpen had. Door de vele moeilijkheden waren talrijke Woumenaars niet zoo ver geraakt, doch naar Detroit

moeten terug keeren. De sneeuw versperde den weg. Oom Pieter had echter met sleden zijn familie naar zijn eigen hoeve te Ghent kunnen voeren.

Nu bezat Engels een houten woning met schuur en stal. Hij had geld kunnen leenen en goedkoop akkers gekocht, en ook eenig vee. Het zou wel gaan.

Men woonde hier eigenlijk nog in de wildernis, maar er waren talrijke Vlaamsche gezinnen als naaste bureu. En men zocht verzet bij elkaar.

Dat leven beviel Maarten wel.

Nu woedde de Winter en die heerschte feller dan in Vlaanderen. De sneeuw lag hoog.

Maar men had bijtijds groote stapels hout uit de eindelooze bosschen gehaald en dag en nacht brandde er een vuur in huis.

De kinderen der kolonisten kwamen op een hoeve samen en kregen daar onderwijs van Sies, een Diksmuidenaar, die lang naar school had mogen gaan.

Het was nu tegen den avond en Maarten moest naar oom Pieter. Hij stapte over de bevroren sneeuw.

— Kom rap terug, had moeder gezegd.

Er verbleven Indianen in de buurt en die waren dikwijls vijandig tegen de blanken, welke ze als indringers beschouwden. Ook zwierven er be-
ren rond.

Maarten droeg een geweer mee. Oom Pieter had hem al dadelijk na zijn aankomst zulk een wapen leeren gebruiken.

— Ge moet u hier kunnen verdedigen, zei hij toen.

Maarten stapte moedig voort. Oom Pieter woonde twintig minuten gaans verder. Als de zaken wat voorspoedig gingen, zou Maarten wel een rijpaard krijgen zooals Karel, de zoon van oom Pieter, er een had.

Plots bleef de knaap staan. Hoorde hij daar geen hulpgeroep? Ja, het was wel zoo. Het kwam ginds uit de richting van den heuvel. Er moest daar iemand in nood zijn.

Maarten liep dien kant uit. Op den heuvel stonden twee Indianenkinderen en zij maakten dat misbaar.

— Wat scheelt er hun dan? vroeg Maarten zich af.

Hij spoedde zich nog meer. Ook Indianenkinderen moesten geholpen worden, als ze in gevaar verkeerden.

Weldra schrok de jongen. Op de helling van den heuvel liep een groote beer. Hij besnuffelde nu de slede, die de kinderen zeker in den steek gelaten hadden. Maar het beest moest met deze koude wel hongerig zijn. Anders zou hij zijn hol niet verlaten hebben. En hij zou zich dadelijk op de kinderen werpen.

Maarten bedacht zich geen oogenblik. Hij liep den heuvel op en laadde zijn geweer. Hij kende een paar woorden van de Indianentaal en stelde de kinderen gerust.

Hij mikte en schoot. De beer was wel getroffen, maar zulk een beest geeft het niet zoo gauw op.

Met woedend gebrul sprong de beer nader. Maarten schoot weer. De dikke baas kreeg nog een kogel in 't lijf. Even wankelde hij. Doch hij vorderde toch.

— Komt mee! riep Karel tot de kleine Indianen.

Hij week met hen achteruit

Intusschen laadde hij nogmaals zijn geweer. De beer was nu dichtbij... Hij ontving een derde schot en tuimelde achterover. Maar opnieuw raakte hij terug op zijn pooten. De pijn maakte hem nog razender.

Maarten zou moedig stand houden... Zoo het moest zou hij het ondiër met den kolf van zijn geweer bewerken.

Hij wees de kinderen een boom aan en maakte hun duidelijk, dat ze er in moesten klimmen...

Maar daar klonken stemmen. Indianen snelden toe. Maarten maakte alarm en wees naar den beer.

Een der Indianen rende naar den beer en stak hem een spies recht in den muil. Hij was het ge-

woon met zulke gasten om te gaan. En nu was het uit met Bruin. Hij draaide eenige keeren rond als een bol, en roerde zich toen niet meer.

De kinderen liepen blijde naar den Indiaan. Haastig vertelden ze iets. De roodhuid liefkoosde hen. Hij was hun vader.

Dan trad hij op Maarten toe. Deze verstond niet, wat de Indiaan zegde, maar merkte wel, dat de toon vriendelijk was. Ook de anderen stonden minzaam te knikken.

De Indiaan, die den beer gedood had, beduidde Maarten, dat het beest voor hem was.

De knaap besloot de boodschap aan oom Pieter tot morgen te verdagen. Hij was nu te opgewonden en ook dacht hij aan den buit. Hij knikte naar de Indianen en ging naar huis. De roodhuiden volgden hem echter. Ze betraden de hoeve.

Vader Engels kwam wat ongerust naar buiten. Maarten en Indianen... wat mocht dat beteekenen? Zijn zoon vertelde hem haastig, wat er gebeurd was.

De vader der bevrijde kinderen had intusschen een pijp ontstoken. Hij deed er eenige trekken aan en bood ze toen vader Engels aan.

Deze wist reeds van zijn broer, wat dat beteekende. Het was als het sluiten van een vredesverdrag. Dadelijk aanvaardde hij de pijp en deed er eenige trekken aan.

De roodhuiden klaptten in de handen. Ze maak-

ten gebaren van vriendschap. Toen gingen ze heen. Juist kwam een geboor op de boerderij aan. Het was Vanhecke, die hier al een paar jaar verbleef. Ook hij vernam, wat er voorgevallen was.

— Wel die Indiaan is de «Roode Arend», de hoofdman van een machtigen stam, zei hij. En dat hij u de vredespijp aangeboden heeft, mogen we een geluk noemen voor ons allen. We zullen van dien stam geen last meer hebben. De mannen van den Rooden Arend zullen bij ons geen vee meer rooven en ons zoo noodig beschermen, tegen andere Roodhuiden. En ze houden woord. Waarlijk, dat is een goede dag voor de heele kolonie. En Maarten, dat hebt gij bewerkt!

— En het voornaamste is nog, dat hij die kleinen kon redden, sprak moeder Engels. Indianen zien hun kinderen ook gaarne. En het ware wreed geweest, moest de beer ze verslonden hebben.

Moeder dacht aan Grietje. Ze kon nog dikwijls om haar op zee gestorven kindje weenen.

Engels, Vanhecke en Maarten gingen nu om den beer. Ze sleurden hem mee naar de hoeve. Het vet kon dienen, om olie te bereiden. De huid had ook waarde.

De andere kinderen kwamen naar het beest zien. Vanhecke haalde twee knechten, die er verstand van hadden een beer te villen.

Den volgenden dag bracht de Roode Arend

vossenhuizen als een geschenk. Hij wilde nog zijn dankbaarheid betoonen.

De gansche nederzetting was verheugd over dit verbond van vriendschap. Men voelde zich nu veel veiliger. En men wist, dat de Indianen hun belofte zouden houden.

— — — — —

Het was echter voor de kolonisten een harde strijd tegen de woeste prairie. Maar de Vlamingen hielden flink stand en werkten als leeuwen.

Maarten — en nadien ook broers en zusters — hielpen vader en moeder ijverig bij al hun werk. Er was nog een kindje geboren en vader en moeder hadden het Grietje genoemd.

De familie Engels ging vooruit. Na twee jaar ontving men het treurig bericht uit Woumen, dat grootmoeder er overleden was.

En werkelijk, toen kwam grootvader nog naar Amerika over. Hij kon wel niet meer werken, maar kreeg een eereplaats op de hoeve.

Maarten schreef trouw aan Meetje.

De jaren verliepen. De tijd gaat zoo vlug.

Grootvader stierf in Amerika en Meetje te Woumen.

Maarten trouwde met de dochter uit een West-

Vlaamsch gezin en vestigde zich in de buurt op een eigen hoeve.

De nieuwe kolonie breidde zich uit. Er werd een kerk gebouwd en gewijd aan St-Elooi, een der eerste predikers der Christelijke leer in Vlaanderen.

Ghent groeide tot een nette en welvarende plaats.

Nog in onze dagen hoort men er veel Vlaamsch spreken.

E I N D E.

NASCHRIFT

Wat wij u hier vertelden, is waarlijk geschiedenis van Vlaamsche uitwijkelingen naar Amerika.

In Augustus 1932, nu pas dus, stierf te Detroit in Amerika, Mevrouw P. Dewilde, geboren Eugenie Costenoble.

Zij behoorde tot die landverhuizers, welke in 1880 en 81 in groot aantal Woumen verlieten om zich in Amerika te vestigen.

Het was toen een slechte tijd in Vlaanderen. Er woedde een hevige crisis in landbouw en nijverheid. Meer dan 20 gezinnen vertrokken op 19 Maart 1881, Sint Josefsdag.

Toen was het ook, dat een der kinderen aan boord stierf en begraven werd, zooals we het van Grietje vertelden.

Engel Vanhee heeft de kolonie van Ghent in Amerika gesticht.

Andere Vlamingen volgden en ontgonnen de prairie.

Een groote groep kon door de sneeuw Ghent niet bereiken en vestigde zich te Detroit. Wat hebben al die lieden gezwogen om tot welstand te komen!

Mevrouw Dewilde kon veel over dien tijd vertellen. En thans woont te Detroit nog de h. Ch. Goddeeris, die ook tot de oudste kolonisten behoort. Mevr. Dewilde was zijn schoonzuster. Bij haar overlijden wijdde hij gevoelige woorden aan haar nagedachtenis en aan het kloek geslacht van die dagen, de mannen en vrouwen der jaren '80.

Over vijftig jaren vertrokken er velen uit hun geboorteland, met tranen in de oogen, doch ook met hoop in het hart, met moed en vastberadenheid. De armoede dwong hen heen te gaan. De meesten zijn nu gestorven. Ze rusten in het nieuwe vaderland. Ghent is een nette plaats, die hun gedachten levendig houdt. Maar ook in andere dorpen en steden brachten de Vlamingen vooruitgang. Stoere werkers waren ze. Hun nakomelingen gedenken nog het oude land. Ze bezitten ginds in Amerika Vlaamsche bladen en boeken. Er zijn veel Vlaamsche vereenigingen.

In die Vlaamsche kringen voert men Vlaamsche tooneelstukken op en zingt men Vlaamsche liederen.

Uitgewekenen en kinderen van Vlaamsche

landverhuizers komen al eens naar het oude land terug.

Vooral Detroit telt een groote Belgische kolonie. Maar landgenooten zijn overal gevestigd, ook in Kanada.

Het is goed, dat we eens iets van hun geschiedenis vernemen van hun strijd om het bestaan.

Velen, of hun nakomelingen zijn opgeklommen tot ambtenaars, bezitters van uitgestrekte hoeven, groot-handelaars.